

NIVELUL ȘI PRINCIPALELE PROFILURI ALE SĂRĂCIEI POPULAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA: MĂSURARE ȘI EVALUARE

Anatolii ROJCO

*Doctor, conferențiar cercetător,
Cercetător științific coordonator,
Institutul Național de Cercetări Economice,
Republica Moldova
rojco@mail.ru*

Ecaterina HEGHEA

*Doctorandă, cercetător științific,
Institutul Național de Cercetări Economice,
Republica Moldova
adimi_86@mail.ru*

Articolul științific a fost elaborat în cadrul Proiectului Program de Stat pe perioada anilor 2020-2023, înregistrat în Registrul de stat al proiectelor din domeniul științei și inovării din Republica Moldova cu codul 20.80009.0807.29 și cu titlul: "Perfecționarea mecanismelor de aplicare a instrumentelor inovaționale orientate spre creșterea durabilă a bunăstării populației Republicii Moldova".

Abstract

The article describes the methodological approaches adopted in Republic of Moldova to the definition of the poverty line and the calculation of the main indicators of poverty. The analysis of the dynamics of the level, depth and severity of absolute and extreme poverty for 2014-2018 was carried out and it was concluded that the values of these indicators have decreased. In connection with the introduction of some changes in the methodology of the household budget survey, the main poverty indicators for 2019 were analyzed separately. The following poverty profiles were assessed: by the place of residence (city, village, statistical zones); by gender and age

of household members; by the number of children in households; by the status of household members in the labour market and the sources of their income.

Key words: *absolute poverty, extreme poverty, poverty measurement, equivalence scale, poverty level, poverty depth, poverty severity, poverty profiles.*

JEL Classification: *I31, I32, I38.*

Introducere

Actualitatea problemei sărăciei se datorează adoptării în anul 2015 de către Adunarea Generală a ONU a documentului „Transformarea lumii noastre. Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă”. Acest document conține 17 obiective globale, printre care obiectivul 1 „Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context” joacă un rol deosebit de important.

În Republica Moldova, în cadrul implementării obiectivelor ONU, a fost adoptată Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova – 2030”. În plus față de rezolvarea altor sarcini însemnate, strategia stabilește obiectivul de reducere semnificativă a nivelului sărăciei populației din Republica Moldova, prin asigurarea accesului egal la resursele economice și serviciile sociale de bază, precum și implementarea unui sistem de protecție socială pentru păturile sărace ale populației.

Prin urmare, subiectul articolului nostru, dedicat analizei nivelului și profilurilor sărăciei populației din Republica Moldova, poate fi considerat drept unul relevant.

1. Conceptele de bază ale sărăciei

În practica internațională, sărăcia este evaluată utilizând abordările monetare și nemonetare.

Abordarea monetară constă în comensurarea indicatorilor bunăstării cu pragul sărăciei, care poate fi absolut sau relativ.

Pragul absolut al sărăciei reprezintă o estimare a costului seturilor de bunuri și servicii pentru asigurarea nevoilor de bază ale consumatorilor.

Pragul relativ al sărăciei este stabilit în raport cu situația medie din societate și reprezintă cota din venitul mediu sau median.

Dezvoltarea abordărilor nemonetare este cauzată de necesitatea de a măsura caracterul multidimensional al sărăciei asociate cu aspecte ale vieții

precum: sănătatea, educația, ocuparea forței de muncă, condițiile de trai, economia etc.

În Republica Moldova se efectuează o evaluare monetară a sărăciei, în cadrul căreia se implementează conceptul sărăciei absolute, bazat pe corespunderea veniturilor sau cheltuielilor populației cu minimul stabilit al mijloacelor de existență.

Nivelul sărăciei. Principalul instrument de măsurare a sărăciei este pragul sărăciei. Aceasta este limita care permite împărțirea întregii societăți în săraci și non-săraci, în esență, reprezintă standardul minim acceptabil, critic de trai. Oamenii a căror bunăstare este sub nivelul de trai formează partea săracă a populației, restul sunt non-săraci.

2. Metodologia de cercetare, date

Metodele de cercetare utilizate: analiza datelor statistice, sinteza, inducția și deducția.

Pentru a asigura comparabilitatea datelor din diferite gospodării casnice, la calcularea nivelului mediu al cheltuielilor de consum este necesar de a lua în considerare dimensiunea și componența gospodăriilor. Această evidență se efectuează utilizând scala de echivalență. Datorită faptului că nu există o scală națională de echivalență în Republica Moldova, pentru calcul se utilizează scala de echivalență a Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE). Această scală de echivalență presupune atribuirea coeficienților după cum urmează: primului adult din gospodărie casnică (persoana numită în chestionarul gospodăriei, de obicei capul gospodăriei) îi revine coeficientul 1,0, altor adulți le revine coeficientul 0,7, iar fiecărui copil sub 15 ani îi revine un coeficient de 0,5.

În anul 2018, în Republica Moldova, cu sprijinul Băncii Mondiale, a fost revizuită metodologia de calcul al pragului sărăciei absolute. În 2019, calculele noului prag absolut al sărăciei au fost efectuate cu exact aceeași metodologie, însă luând în considerare dimensiunea populației cu un loc obișnuit de reședință.

Stabilirea pragului de sărăcie absolută. Metoda utilizată pentru a determina pragul sărăciei se referă la metodologia „costului necesităților de bază”, care este larg cunoscută și utilizată de către mai multe țări (Ravallion M. (1998): „Liniile sărăciei în teorie și practică”, LSMS Working Paper 133). Această metodologie presupune determinarea unui prag de sărăcie care țină

cont de noțiunea necesităților minime reieșind din standardele existente la nivel național.

Conform acestei metodologii, pragul sărăciei absolute este calculat în două etape:

1) Determinarea pragului sărăciei extreme (coșul alimentar al pragului sărăciei absolute);

2) Determinarea pragului sărăciei absolute (coșul alimentar și nealimentar).

Determinarea pragului sărăciei extreme (coșul alimentar al pragului sărăciei absolute).

Coșul alimentar al pragului sărăciei absolute se bazează pe necesitatea de a îndeplini cerințele nutriționale minime. Academia de Științe a Republicii Moldova (reprezentată de Institutul Național de Cercetări Economice), pentru calcularea minimului de existență, a elaborat recomandări privind consumul de calorii pentru diferite categorii de populație, pe grupe de vârstă și sexe. Necesarul de consum caloric pe principalele grupe de vârstă și sexe este baza stabilirii *minimului necesar pentru o persoană de 2400 calorii/persoană/zi* (metodologia anterioară a utilizat standardul de 2282 calorii/persoană/zi).

Determinarea pragului sărăciei absolute (coșul alimentar și nealimentar).

Determinarea pragului sărăciei absolute se efectuează prin majorarea coșului alimentar al sărăciei cu adăugarea de produse și servicii nealimentare (coșul nealimentar). Sunt recomandate două coșuri nealimentare ale sărăciei: coșul nealimentar inferior al sărăciei și coșul nealimentar superior al sărăciei.

Coșul nealimentar inferior al sărăciei constituie consumul nealimentar mediu al populației, al cărei **consum total** este similar coșului alimentar al sărăciei.

Coșul nealimentar superior al sărăciei constituie consumul nealimentar mediu al populației al cărei **consum alimentar** este similar coșului alimentar al sărăciei.

Pentru Republica Moldova a fost recomandată utilizarea pragului superior al sărăciei, care corespunde mai bine tendinței de creștere a nivelului de trai în țară.

Problema alegerii unui indicator care caracterizează nivelul de bunăstare, a cărui valoare este comparată cu pragul sărăciei, are o importanță

fundamentală. În aceste scopuri, este recomandabil de a utiliza indicatorul cheltuielilor de consum, care, în condițiile Republicii Moldova, mai exact și mai veridic decât indicatorul venitului disponibil, reflectă situația reală din domeniul bunăstării populației. (În ceea ce privește venitul disponibil, este preferabil de a-l utiliza la elaborarea politicilor care vizează reducerea sărăciei).

Calcularea indicatorilor sărăciei. Calcularea principalilor indicatori ai sărăciei are la baza sa formula Foster, Greer și Thorbecke:

$$P_{\alpha} = (1/n) \sum_{i=1}^q \left(\frac{z-y_i}{z} \right)^{\alpha},$$

unde: α – un număr pozitiv, z – pragul sărăciei, y – cheltuieli de consum, i – persoanele, n – numărul total de persoane, q – numărul persoanelor al căror consum este sub pragul sărăciei.

Conform acestei formule, există 3 opțiuni de calculare a sărăciei, în funcție de coeficientul α , care poate lua valoarea zero, unu și doi.

Când $\alpha = 0$ se obține *rata sărăciei*, care arată *ponderea săracilor* în totalul populației; pentru $\alpha = 1$ se obține *profunditatea sărăciei*; pentru $\alpha = 2$ se obține *severitatea sărăciei*.

Profunditatea sărăciei reflectă „distanța” medie a săracilor de pragul sărăciei. Acest indicator determină costul mediu al resurselor limitate (ca procent din costul pragului sărăciei) necesare pentru fiecare membru al unei gospodării sărace pentru a depăși sărăcia, cu condiția ca resursele financiare să fie direcționate exclusiv către săraci.

Severitatea sărăciei caracterizează gradul de inegalitate în rândul săracilor. Specificitatea calculului indicatorului de severitate a sărăciei constă în faptul că la formarea valorii calitative a indicatorului de severitate a sărăciei crește semnificativ „ponderea” celor mai sărace persoane. Faptul dat indică la o sensibilitate semnificativă a acestui indicator la inegalitatea în rândul celor săraci, ceea ce face posibilă interpretarea acestuia ca grad de sărăcie.

Sursa principală de date pentru evaluarea sărăciei monetare este Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice, realizată în mod constant în Republica Moldova. Însă, în anul 2019 au avut loc unele modificări în metodologia acestei cercetări. Prin urmare, pentru comparabilitatea indicatorilor sărăciei, analiza dinamicii acestora se efectuează pentru anii 2014-2018, iar nivelurile și profilurile sărăciei pentru anul 2019 sunt prezentate separat.

3. Nivelul și profilurile sărăciei populației Republicii Moldova

În Republica Moldova, indicatorii sărăciei arată o tendință descendentă. Pentru perioada anilor 2014-2018 rata sărăciei absolute a scăzut de la 29,5% la 23,0%, adică cu 6,5 p.p. (Tabelul 1.8). Însă, în această perioadă, dinamica ratei sărăciei absolute a fost neuniformă. Dacă în 2015, comparativ cu anul precedent, rata absolută a sărăciei a scăzut cu 4,1 p.p., atunci în 2016 și 2017 s-a înregistrat o creștere, cu 1,0 p.p. și, respectiv, 1,3 p.p. Și abia în 2018 s-a înregistrat o scădere semnificativă a ratei sărăciei absolute (cu 4,7 p.p.).

În 2019, nivelul sărăciei absolute a constituit 25,2%, adică fiecare al patrulea locuitor al țării se afla în sărăcie absolută.

O tendință similară este caracteristică sărăciei extreme. Pentru perioada 2014-2018 rata sărăciei extreme a scăzut de la 12,8% la 8,7%, adică cu 4,1 p.p. Cu toate acestea, spre deosebire de sărăcia absolută, rata sărăciei extreme a scăzut nu doar în 2015, ci și în 2016 a scăzut nesemnificativ. În 2017 a existat o creștere a ratei sărăciei extreme, iar în 2018 valoarea acesteia a scăzut.

Trebuie menționat că pentru 2014-2018 rata sărăciei extreme a scăzut de 1,5 ori, în timp ce rata sărăciei absolute – de 1,3 ori. Astfel, sărăcia extremă a scăzut într-un ritm mult mai rapid decât sărăcia absolută. Aceasta indică faptul că politica socială, inclusiv măsurile de susținere socială a populației cu venituri mici, au devenit mai nominative, ceea ce are un impact pozitiv asupra bunăstării celor mai vulnerabile segmente ale populației țării.

În 2019, nivelul sărăciei extreme a constituit 10,7%, adică fiecare al nouălea locuitor al țării se afla în sărăcie extremă.

Profundimea sărăciei absolute a scăzut de la 4,25% în 2014 la 3,09% în 2018, adică de 1,4 ori (Tabelul 1). În aceeași perioadă, profundimea sărăciei extreme a scăzut de la 1,50% la 1,01%, adică de 1,5 ori. Astfel, distanța medie de la gospodăriile aflate sub pragul sărăciei până la pragul sărăciei a scăzut de 1,4 ori pentru cei absolut săraci și de 1,5 ori pentru cei extrem de săraci. În 2019, profundimea sărăciei absolute a constituit 3,68%, iar profundimea sărăciei extreme – 1,21%.

Indicatorul „profundimea sărăciei”, care caracterizează și deficitul de venit, indică faptul că în 2019, pentru a depăși starea de sărăcie, adică pentru a atinge pragul sărăciei absolute și, respectiv, extreme, fiecare membru al gospodăriei trebuie să aibă un venit mediu suplimentar pe cap de locuitor în

mărimă de 77,1 lei și, respectiv, 20,4 lei pe lună. Pentru 2014-2018, severitatea sărăciei absolute a scăzut de la 1,20% la 0,85%, iar severitatea sărăciei extreme – de la 0,35% la 0,26%. Astfel, inegalitatea în rândul gospodăriilor casnice sărace a scăzut, ceea ce este, fără îndoială, un fapt pozitiv. În 2019, severitatea sărăciei absolute a fost de 1,02%, iar severitatea sărăciei extreme a fost de 0,30%.

Tabelul 1. Indicatorii sărăciei în Republica Moldova, 2014-2018, 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Pragul sărăciei absolute, lei	1558,6	1709,8	1819,2	1939,3	1998,4	2095,1
Rata sărăciei absolute, %	29,5	25,4	26,4	27,7	23,0	25,2
Profundimea sărăciei absolute, %	4,25	3,70	3,82	3,87	3,09	3,68
Severitatea sărăciei absolute, %	1,20	1,07	1,10	1,10	0,85	1,02
Pragul sărăciei extreme, lei	1257,0	1378,9	1467,2	1564,0	1611,7	1689,7
Rata sărăciei extreme, %	12,8	10,5	10,4	11,0	8,7	10,7
Profundimea sărăciei extreme, %	1,50	1,32	1,32	1,32	1,01	1,21
Severitatea sărăciei extreme, %	0,35	0,34	0,36	0,35	0,26	0,30

* În anul 2019 au avut loc unele modificări în metodologia Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casmice.

Sursa: 1. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. Nivelul sărăciei în Republica Moldova în 2014-2018. Comunicat de presă [cit 08 februarie 2021]. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6698>.

2. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. Nivelul sărăciei în RM în a.2019. Comunicat de presă (31.12.2020) [cit 20 februarie 2021] Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6865>

În gospodăriile urbane, rata sărăciei absolute a scăzut de la 15,6% în 2014 la 10,6% în 2018, adică cu 5,0 p.p. sau de 1,5 ori. Rata sărăciei extreme a scăzut de la 5,6% în 2014 la 3,2% în 2018, adică cu 2,4 p.p. sau de 1,7 ori. Astfel, în orașe, scăderea ratei sărăciei absolute și extreme a avut loc mai rapid decât pe țară în ansamblu. În 2019, rata sărăciei absolute a fost de 11,2%, iar rata sărăciei extreme a fost de 3,6%.

Rata sărăciei în gospodăriile casnice urbane este direct proporțională cu mărimea localităților urbane. Cei mai vulnerabili sunt locuitorii orașelor mici.

Orașele mari (Chișinău și Bălți) creează condiții relativ favorabile de realizare a potențialului educațional și calificat al persoanelor, dispunând de oportunități de angajare la locuri de muncă bine plătite. Acest fapt a condiționat în orașele mari rata sărăciei semnificativ mai scăzută decât media națională. În 2019, în orașele mari, rata sărăciei absolute a fost de 4,9% (de 5,1 ori mai mică decât valoarea medie), iar rata sărăciei extreme a fost de 1,7% (de 6,3 ori mai mică decât valoarea medie).

În orașele mici, șomajul a devenit de lungă durată și cronic, iar nivelul nevoilor este mult mai mare decât în orașele mari. Ca urmare, în orașele mici, rata sărăciei absolute și extreme (în 2019: 19,7% și, respectiv, 6,2%) au fost de 4,2 ori și 3,7 ori mai mari decât în gospodăriile casnice din orașele mari.

Tabelul 2. Indicatorii sărăciei în profilul oraș-sat, 2014-2018, 2019, %

	2014	2015	2016	2017	2018		2019*
Rata sărăciei absolute, %	29,5	25,4	26,4	27,7	23,0		25,2
Mediul urban	15,6	11,2	11,6	11,8	10,6		11,2
orașe mari	8,3	5,2	6,5	8,4	6,7		4,9
orașe mici	24,6	19,0	18,2	16,6	16,5		19,7
Mediul rural	39,5	35,6	37,1	38,8	31,6		34,5
Rata sărăciei extreme, %	12,8	10,5	10,4	11,0	8,7		10,7
Mediul urban	5,6	3,2	3,1	3,1	3,2		3,6
orașe mari	3,5	0,7	1,1	1,8	1,9		1,7
orașe mici	8,2	6,4	5,7	4,8	5,1		6,2
Mediul rural	18,0	15,7	15,7	16,6	12,5		15,4

* În anul 2019 au avut loc unele modificări în metodologia Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice.

Sursa: 1. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. Nivelul sărăciei în Republica Moldova în 2014-2018. Comunicat de presă [citât 08 februarie 2021]. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6698>.

2. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. Nivelul sărăciei în RM în a.2019. Comunicat de presă (31.12.2020) [citât 20 februarie 2021] Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6865>

Domicilierea în zonele rurale este un factor care sporește riscul de a cădea sub pragul sărăciei. Dacă în 2019 în gospodăriile casnice urbane

rata sărăciei absolute (11,2%) și extreme (3,6%) a fost mai mică decât pe țară în ansamblu, cu 14,0 p.p. și, respectiv, 7,1 p.p. atunci în mediul rural – ratele sărăciei absolute (34,5%) și sărăciei extreme (15,4%) au depășit rata medie republicană – cu 9,3 pp. și, respectiv, 4,7 p.p.

Dintre regiunile statistice, cel mai scăzut risc de sărăcie este inerent gospodăriilor casnice din mun. Chișinău. În 2019, în aceste gospodării, rata sărăciei absolute a constituit 4,4% (de 5,7 ori mai mică decât pe țara în ansamblu), iar rata sărăciei extreme a constituit 1,4% (de 7,6 ori mai mică decât pe țara în ansamblu). Astfel, în mun. Chișinău absolut sărac este doar fiecare al douăzeci și treilea locuitor și doar fiecare al șaptezeci și unulea locuitor este extrem de sărac.

În alte regiuni statistice, rata sărăciei absolute depășește valoarea sa nu doar în mun. Chișinău, dar și rata medie republicană. Aceeași tendință este tipică pentru sărăcia extremă (cu excepția zonei statistice Nord). Regiunile statistice Centru și Sud se aflau într-o situație mai rea.

Probabilitatea relativ ridicată de a cădea sub pragul sărăciei a gospodăriilor casnice din regiunea statistică Sud se datorează în mare măsură faptului că acestea sunt forțate să desfășoare activitățile agricole în condiții climatice mai severe decât în alte regiuni ale țării. Aici, în 2019, cantitatea anuală de precipitații a constituit 448 mm, ceea ce este cu 148 mm mai puțin decât la Nordul Moldovei. Lipsa de umiditate din sol este însoțită de o temperatură ridicată înregistrată în august, care a fost de 34,7°C la Sud, ceea ce este cu 0,7°C mai mult decât nivelul acesteia în Centru, și de 1,0°C – la Nord.

Terenurile zonei geografice Sud au caracteistici calitative mai scăzute. Bonitatea lor medie (58 de puncte) fiind cea mai scăzută în comparație cu alte zone ale Republicii Moldova (bonitatea medie de sol în zona Centrală este de 61 de puncte, iar în zona Nord – 69 de puncte). Suprafețe semnificative de teren din zona Sud (43,7%) sunt erodate.

Condițiile naturale și climatice obiectiv mai rele din zona geografică sudică a țării afectează negativ dezvoltarea agriculturii, care este principala ramură a economiei. Trebuie menționat că în structura produsului intern brut pe regiuni de dezvoltare ponderea valorii adăugate a agriculturii, silviculturii și pescuitului în regiunea de dezvoltare Sud constituie 33,0%, UTA Găgăuzia – 29,6%, în timp ce în Centru – 23,5%, Nord – 22,0%, mun. Chișinău – 0,3%.

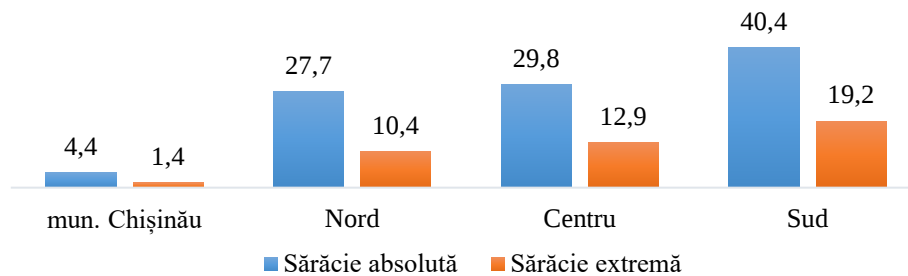

Figura 1. Nivelul sărăciei absolute și extreme în regiunile statistice, 2019, %

Sursa: BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. Nivelul sărăciei în RM în a.2019. Comunicat de presă (31.12.2020) [citat 20 februarie 2021]
 Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6865>

Riscul de sărăcie este mai înalt la femei, decât la bărbați. Rata sărăciei în rândul femeilor este de 25,6%, adică cu 0,8 pp. mai mult decât la bărbați (24,8%). Faptul că femeile se află într-o situație mai dificilă este dovedit și de structura de gen a populației sărace. Ponderea femeilor în sărăcie este de 54%, în timp ce ponderea bărbaților este de 46%. Astfel, din 100 de persoane sărace – 54 de femei și 46 de bărbați.

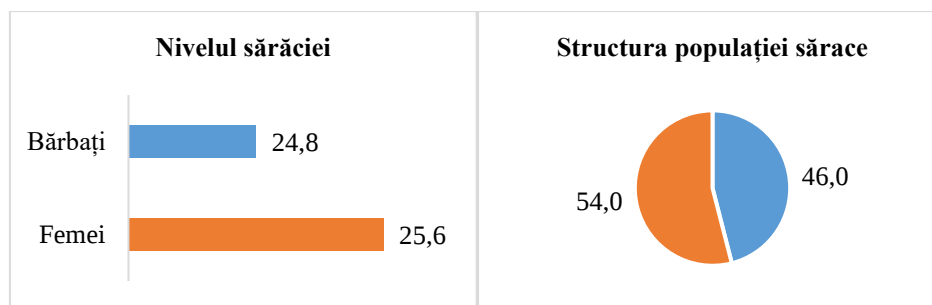

Figura 2. Nivelul sărăciei și structura populației sărace în funcție de sex, 2019, %

Sursa: BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. Nivelul sărăciei în RM în a.2019. Comunicat de presă (31.12.2020) [citat 20 februarie 2021]
 Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6865>

Vârsta membrilor gospodăriilor casnice manifestă un anumit impact asupra nivelului sărăciei acestora. Persoanele vârstnice se află în cea mai gravă situație: nivelul sărăciei persoanelor cu vârsta de peste 60 de ani (36,8%) este de 1,5 ori mai înalt decât valoarea medie (25,2%) și de 1,9 ori mai înalt decât nivelul sărăciei persoanelor cu vârstă de 30-39 de ani (19,2%)). Totodată, există o dependență clară a nivelului sărăciei de vârstă: în grupele de vârstă mică și medie: nivelul sărăciei scade de la 24,0% în grupa de vârstă 0-17 ani până la 19,2% în grupa de vârstă 30-39 de ani. După atingerea vârstei de 40 de ani, nivelul de sărăcie crește, iar după 50 de ani, acesta scade. Și doar la vârsta de 60 de ani și peste, sărăcia sporește brusc.

În structura populației sărace, persoanele cu vârsta de peste 60 de ani ocupă cea mai mare pondere – 31,0%, ceea ce este de 3 ori mai mare decât ponderea persoanelor cu vârstă de 30-39 de ani (cu cel mai scăzut nivel de sărăcie) – 9,9%. În același timp, persoanele vârstnice reprezintă 21,3% din componența membrilor gospodăriilor casnice, ceea ce este de doar 1,6 ori mai mult decât ponderea persoanelor în vârstă de 30-39 de ani (13,0%). Astfel, fiecare a treia persoană în vârstă de peste 60 de ani este săracă, în timp ce doar fiecare a cincea persoană este în etate. Aceasta indică nu numai la riscul sporit al persoanelor vârstnice de a cădea în sărăcie, ci și la prevalența semnificativă a acestora în rândul populației sărace.

Tabelul 3. Nivelul sărăciei și structura populației sărace în funcție de vârstă, 2019, %

Vârstă	Nivelul sărăciei	Structura populației sărace	Distribuția membrilor gospodăriilor casnice
0-17 ani	24,0	21,8	22,9
18-29 ani	21,6	9,8	11,4
30-39 ani	19,2	9,9	13,0
40-49 ani	23,8	13,1	13,9
50-59 ani	20,7	14,4	17,5
60+ ani	36,8	31,0	21,3
Total	25,2	100,0	100,0

Sursa: BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. Nivelul sărăciei în RM în a.2019. Comunicat de presă (31.12.2020) [citat 20 februarie 2021]
 Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6865>

Numărul copiilor este factorul care sporește sărăcia. Gospodăriile casnice cu mulți copii au o predispoziție foarte înaltă spre sărăcie. Nivelul sărăciei în gospodăriile casnice cu 3 sau mai mulți copii (38,1%) este de 2,1 ori mai mare decât în gospodăriile cu 1 copil (18,4%). Apariția celui de-al doilea copil într-o gospodărie cu un singur copil va duce la o sporire a riscului de sărăcie de 1,1 ori, iar creșterea numărului de copii într-o gospodărie cu doi copii va duce la o creștere a nivelului sărăciei de 1,8 ori.

Tabelul 4. Nivelul sărăciei și structura populației sărace în funcție de componența gospodăriilor casnice, 2019, %

	Nivelul sărăciei	Structura populației sărace	Distribuția gospodăriilor casnice
Gospodăriile casnice cu copii:			
cu 1 copil	18,4	14,0	14,9
cu 2 copii	20,9	17,9	12,5
cu 3+ copii	38,1	14,7	4,2
Gospodăriile casnice fără copii	27,2	53,4	68,4
Total	25,2	100,0	100,0

Sursa: BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. Nivelul sărăciei în RM în a.2019. Comunicat de presă (31.12.2020) [citât 20 februarie 2021]
 Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6865>

În structura populației sărace, gospodăriile cu 3 și mai mulți copii constituie 14,7%, în timp ce în distribuția gospodăriilor casnice – doar 4,2%, adică au o pondere de 3,5 ori mai mică. Astfel, fiecare a șaptea gospodărie casnică săracă este o gospodărie cu 3 sau mai mulți copii, în timp ce din totalul gospodăriilor casnice, o gospodărie cu 3 sau mai mulți copii este săracă doar fiecare a douăzeci și cincea.

Riscul de a cădea în sărăcie scade odată cu creșterea nivelului de educație al membrilor gospodăriilor casnice. Dacă membrii gospodăriilor casnice cu studii primare și fără studii au o rată de sărăcie de 70,9%, atunci cu studii medii de specialitate – 16,9%, iar cu studii superioare – 5,8%. Astfel, în comparație cu membrii gospodăriilor casnice cu studii primare și fără studii, riscul de a nimeri în sărăcie este de 4,2 ori mai mic pentru persoanele cu studii medii de specialitate și de 12,2 ori pentru persoanele cu studii superioare. Această situație se explică prin faptul că pe piața muncii, membrii gospodăriilor casnice cu studii medii de specialitate și superioare sunt

suficient de competitivi pentru a avea acces la locuri de muncă bine plătite. Persoanele cu studii primare și fără studii sunt angajate în special în munca slab calificată, cu remunerare scăzută, ceea ce determină în mod obiectiv nimerirea în sărăciei a majorității covârșitoare a acestora. Ceea ce este demonstrat și de faptul că, în structura populației sărace, ponderea persoanelor cu studii primare și fără studii este de 1,6 ori mai mare decât ponderea lor în distribuția membrilor gospodăriilor casnice, în timp ce ponderea persoanelor cu studii superioare, dimpotrivă, este mai mică de 4,2 ori.

Tabelul 5. Nivelul sărăciei și structura populației sărace în funcție de nivelul de educație al membrilor gospodăriilor casnice 18+ ani, 2019, %

	Nivelul sărăciei	Structura populației sărace	Distribuția membrilor gospodăriilor casnice
Studii primare și fără studii	70,9	6,4	3,9
Studii medii incomplete	44,5	37,1	23,4
Studii medii generale	25,4	17,7	17,0
Studii secundar profesionale	26,7	34,3	36,7
Studii medii de specialitate/colegiu	16,8		
Studii superioare	5,8	4,5	19,0
Total	25,2	100,0	100,0

Sursa: BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. Nivelul sărăciei în RM în a.2019. Comunicat de presă (31.12.2020) [citat 20 februarie 2021] Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6865>

Riscul de a cădea în sărăcie în rândul persoanelor care activează în sectorul agricol este semnificativ mai mare decât în rândul persoanelor care activează în sectorul non-agricol și în rândul celor care primesc transferuri din străinătate. Rata sărăciei în gospodăriile casnice ale căror capi sunt salariați și lucrători pe cont propriu în sectorul agricol este de 43,2% și 38,4%, în timp ce în sectorul non-agricol – respectiv de 11,9% și 22,0%. Astfel, riscul de a cădea în sărăcie în rândul salariaților din sectorul agricol este de 3,6 ori mai mare decât în sectorul non-agricol, iar în rândul celor care lucrează pe cont propriu în sectorul agricol – de 1,7 ori mai mare decât în sectorul non-agricol. Comparativ cu gospodăriile casnice ale căror sursă principală de venit sunt transferuri din afara țării, nivelul sărăciei în gospodăriile casnice ale căror capi sunt salariați în sectorul agricol este de

2,7 ori mai mic, iar ai căror capi sunt lucrători pe cont propriu în sectorul agricol este de 2, 4 ori. Procesele tehnologice depășite sunt răspândite în producția agricolă a Republicii Moldova; persoanele care activează în sectorul agricol au o productivitate scăzută a muncii, ceea ce și determină veniturile extrem de mici ale acestora.

Tabelul 6. Nivelul sărăciei și structura populației sărace în funcție de sursa principală de venit al capului gospodăriei casnice, 2019, %

	Nivelul sărăciei	Structura populației sărace	Distribuția gospodăriilor casnice
Salariat în sectorul agricol	43,2	30,5	40,7
Salariat în sectorul non-agricol	11,9		
Lucrător pe cont propriu în sectorul agricol	38,4	14,6	7,6
Lucrător pe cont propriu în sectorul non-agricol	22,0	6,9	6,5
Pensionari	38,3	37,1	33,4
Transferuri din afara țării	16,1	11,0	11,7
Alte	46,2		
Total	25,2	100,0	100,0

Sursa: BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. Nivelul sărăciei în RM în a.2019. Comunicat de presă (31.12.2020) [citat 20 februarie 2021]
 Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6865>

Concluzii

Politica de reducere a nivelului sărăciei ar trebui să se concentreze în primul rând asupra grupurilor social-vulnerabile.

Principalele direcții de reducere a sărăciei în rândul copiilor sunt majorarea veniturilor gospodăriilor casnice cu copii. Acest fapt va fi facilitat de o creștere suplimentară a mărimii indemnizației pentru copii.

La reducerea sărăciei rurale pot contribui următoarele măsuri: creșterea veniturilor locuitorilor din mediul rural prin: a) sporirea profitabilității activităților individuale agricole; b) crearea în mediul rural a locurilor de muncă bine plătite.

Principalele direcții de reducere a diferențelor de remunerare între femei și bărbați sunt elaborarea și implementarea măsurilor de convergență a nivelului de remunerare a femeilor și bărbaților: a) promovarea femeilor în

serviciu, b) perfecționarea calificărilor femeilor, c) eliminarea subestimării nejustificate a remunerării femeilor în comparație cu bărbații la locuri de muncă de valoare egală.

Referințe bibliografice

- [1]. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. Nivelul sărăciei în Republica Moldova în 2014-2018. Comunicat de presă (08.07.2020) [cit 08 februarie 2021]. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6698>
- [2]. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. Nivelul sărăciei în RM în anul 2019. Comunicat de presă (31.12.2020) [cit 20 februarie 2021] Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6865>
- [3]. Rojco, A., Ivanov, S., Heghea, E., Bunăstarea populației Republicii Moldova: metodologie, evaluare, principalele direcții de creștere /Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : INCE, 2020. ISBN 978-9975-3463-7-5.